

Verslag Klankbordgroep softwareleveranciers (online)

DATUM

14-05-2024

AANWEZIG

Barend Sneller (Esri)
Luuk Wijnholts (BIM-connected)
Marien van Zwol (Antea Group)
Frank Jan Uittenbogaart (DG Groep)
Erik Akkerman (iASSET)
Frank Zwiers (Antea Group)
Giel Hakman (iASSET)
Jasper Hoeve (SWECO)
Jan Groenestein (Groenestein advies)
Pepijn Naus (Greenpoint)
Sietze Soet (DataQuint)
Rik Opgenoort (CROW)
Jan-Pieter Eelants (CROW)
John Joosten (CROW)

AFWEZIG

Jochem Mollema (Unafact)
Jan Willem Jans (Beheervisie)
Ron van Helvert (Liberio Software)
Marijn van de Berg (Sweco)
Karin Diederiks (DG Groep)
Wisse Remij (DataQuint)
Bart Roorda (Tuxion)
Sven de Koning (Cadac)
Ernst van Zuilen (Sweco)
Robbert Bloksma (iASSET)
Ron Jansen (Greenpoint)
Reinhardt de Rover (DG Groep)
Marlies Stoter-de Gunst (NedGraphics)

1. Opening en mededelingen

John Joosten opent de vergadering en neemt de voorzittersrol op zich. Ook maakt hij korte notulen voor het verslag. Er wordt medegedeeld dat Evert Jan van de Kamp CROW heeft verlaten voor een inhoudelijke functie bij een adviesbureau. Het gaat Goed met Harro Verhoeven. Duurt nog wel een tijd voordat hij terug is maar is langzaam weer actief. John vraagt of de vergadering max een uur kan duren i.v.m. andere verplichtingen.

2. Terugkoppeling 1-op-1 gesprekken

John en Rik geven in hun eigen woorden wat zaken terug die zijn opgevallen n.a.v. de gesprekken. Hieronder de opvallende punten:

- Het valt op dat er veel verschillende interpretaties zijn van IMBOR en daarmee ook de wijze waarop het in de software is geïmplementeerd. Het is zelfs "bizar" hoe veel verschil er in de implementatie van IMBOR zit. Het is daardoor logisch dat voor iedereen een wijziging in IMBOR een andere impact heeft. Het is voor CROW een signaal dat eenduidigheid moet worden gecreëerd waar IMBOR voor is bedoeld.

- Bijna niemand maakt gebruik van de RDF distributie. Dat geeft niet omdat de Acces database blijft bestaan. De meeste maken hier gebruik van.
- Er is veel vraag naar een minimale set aan objecten voor IMBOR. Het huidige IMBOR is te groot van opzet en dat maakt het ook lastig te implementeren.
- De hoeveelheid klanten die daadwerkelijk IMBOR gebruiken valt tegen. IMBOR wordt al best lang ontwikkeld en naar verhouding hebben de klanten niet volledig IMBOR in hun systeem zitten. Behoudens misschien de software die volledig conform IMBOR is opgezet.
- Alle leveranciers willen een rol in de beheerorganisatie. De manier waarop is moeilijk antwoord op te geven. Dit is begrijpelijk omdat de vraag uit de lucht komt vallen. Het zal ergens in de vorm zijn van een adviesraad waar niet alleen software leveranciers in komen maar ook adviesbureaus en andere IMBOR gerelateerde dienstverleners. Het software leveranciersoverleg zoals dat nu bestaat zal een ander vorm krijgen.
- Bijna geen enkele leverancier gebruikt GitHub als platform om issue's te melden of te volgen wat er gebeurt. Daar is geen tijd voor of geen noodzaak.
- Bijna iedereen ziet wel waarde in de standaardisatie op het gebied van de objecten in de openbare ruimte. We doen het niet voor niets.
- De aanbestedingen zijn de "elephant in the room" voor veel leveranciers. Dit is na het lezen van een aantal Tenders ook niet geheel onterecht te noemen.

Enkele reacties:

[Marien]: Ik ben vooral benieuwd naar wat ook de klanten vinden van IMBOR en of ze daar in willen investeren. Gaan jullie daar ook langs? Dat is belangrijk voor toetsing van het draagvlak en begripsvorming.

[Reactie Jan Pieter]: Dat ligt in de planning en gaan we ook zeker doen.

[Jan]: Als jullie praten praat dan met verschillende mensen over IMBOR. Praat dan met mensen van verschillend niveau. Sinds 2017 zijn we al bezig. Nu praat ik met mensen die er vanaf willen. Veel mensen raakt IMBOR niet.

[Barend]: Het lijkt me een goed idee om de best praktisches te publiceren zodat alle klanten dat kunnen lezen. Ik vergelijk het een beetje met GIBIT. Iedereen moet het doen maar niemand weet de echte inhoud. Dat kan helpen bij positioneren IMBOR.

[Luuk]: Ik ben benieuwd naar de ervaringen van de RDF distributie. Zijn er leveranciers die willen sparren of kennis willen delen.

[Erik]: Het hele IMBOR is eigenlijk bedoelt voor de man met de maaimachine. De informatiemanagers hebben een ondersteunende rol. We doen het voor de gebruikers. Daarvoor is IMBOR nu dan ook te ingewikkeld of is er geen herkenning. Dit geldt dus ook met het maken van alignements.

[Jan]: Ik ben het met Erik eens. Je impliceert een extra stap. Maak nu geen vertaalstappen want dan raak je verder van huis.

[Marien]: Ik sluit me bij Jan aan.

[Marien]: Ik vind prima dat er persoonlijke meningen (van Rik en John) over IMBOR worden gecommuniceerd maar pas op met persoonlijke meningen als je een organisatie dient te vertegenwoordigen. De aanbesteding ook gestoeld op meningen van individuen. Dit schept onduidelijkheid en verwarring.

[John]: Dankt Marien want dit benadrukt wat zo belangrijk is. Binnen het CROW is er nog geen eenduidigheid en dit is hard nodig. Dit heeft eerste prioriteit.

[Jan Pieter]: Je maakt een standaard met een doelstelling. Hoe hou je het zo klein mogelijk. Dan kan er alles op gebouwd worden. Dat is waar CROW een standaard voor

maakt. Dit is ook de reden waarom er een beheerorganisatie wordt opgezet. Dat sluit persoonlijke meningen uit doordat je gaat formaliseren. In dit geval is dat een voordeel.

→ **Actie CROW:** CROW ziet dit als een taak om in de communicatie wat te doen aan eenduidigheid waar IMBOR voor is bedoeld. Dat biedt ook houvast om het beheer aan op te hangen. CROW pakt deze discussie op en communiceert dit via de website en in de vorm van een "whitepaper".

→ **Actie CROW:** Voortkomend uit het vorige punt neemt CROW dit ook mee om een richtlijn te maken voor de implementatiepartners of de adviesbureaus.

→ **Actie CROW:** In de release van 2024 willen we toe naar een modulaire opzet. Dat betekent dat we logische clusters van objecten krijgen. Dit kan er zelfs toe leiden dat we modulair gaan releasen ook. (zie verder IMBOR 2024)

→ **Actie CROW:** CROW plant bezoeken aan gebruikers van IMBOR en neemt dit mee in het beleid/visie. Terugkoppeling volgt naar Software leveranciers.

3. BORIUS/CORE

Jan Pieter deelt hier een update over.

We zijn van start met CORE Borius. De financiering is rond en deze komt van de CORE-gemeenten, Fond Fysieke leefomgeving en VNG. Er is een stuurgroep geformeerd. De contacten met DigiGO opgestart en de eerste projecten komen er aan. We kunnen nu tempo maken. De relatie met IMBOR is dat we verschillende standaarden met elkaar gaan verbinden. Daarmee willen we het gebruik van de standaarden makkelijker maken. Als eerste gaan we met GWSW en IMKL alignement beginnen en gebruiken we 3 usecases om te kijken of het werkt op de toepassingen. We willen vragen beantwoorden wat kan de standaard bijdragen aan de verschillende beleidsterreinen. (bijvoorbeeld het beleid water en bodem sturend)

Er is een stuurgroep die bestaat uit de partijen die financieren. Dat zijn de vragende partijen. De partijen die ook gebruik maken van IMBOR.

Er is een adviesraad en deze geeft gevraagd en ongevraagd advies over de ontwikkeling. De programma organisatie ontwikkelt CORE/BORIUS. De beheerorganisatie beheert IMBOR

De gedachten zijn om Geobusiness en SIG te benutten als klankbordgroep. We moeten dit nog aan Geobusiness vragen

[Frank Jan]: We hebben het gevoel dat we meer op afstand komen. Dat moet even bezinken voordat ik hier een reactie op kan geven.

4. IMBOR Beheer organisatie

[John]: ligt toe wat de vorderingen zijn rondom het beheer IMBOR.

Op dit moment zijn we bezig mensen te benaderen voor de beheercommissie. Dit is het belangrijkste organisatie onderdeel omdat zij besluiten nemen. De beheercommissie zal ook het beheerplan en de visie goedkeuren.

Verder hebben we een simulatie gedaan rondom het wijzigingsproces. Het gaat voor dit overleg te ver om dat uitgebreid toe te lichten maar heeft vooral opgeleverd dat er

verschillende routes komen voor Issue's met lage of middel of hoge impact en de rol van de diverse commissie's.

Het beheerplan wordt ge-update aan de hand van nieuwe inzichten. Dit plan is nog niet gepubliceerd maar zal door de beheercommissie goedgekeurd moeten worden.

→ **Actie CROW:** CROW zal de volgende keer het beheerplan en de wijzigingen toelichten.

5. IMBOR 2024 versie

Er komt een nieuwe versie IMBOR 2024 aan. Na wat tegenslagen ook op het gebied van financiering lijkt het nu rond te zijn en ligt er in de planning dat eind dit jaar een nieuwe release kan worden uitgegeven. Dat zal nu nog onder het "oude regime" zijn. Het streven is om een versie te maken die kwa beheer goed te managen is en kwa structuur niet meer noemenswaardig zal wijzigen. Dit betekent dat onderstaande zaken worden verwerkt in volgorde van prioriteit:

- Volledig compliënt met NEN2660-2
- Alle huidige inhoudelijke issue's verwerken (zie GitHub)
- Alignement met IMGEO en GWSW
- Alignement met NLCS en NEN2767
- Modulaire opzet.

Rik ligt verder toe:

We gaan het model niet wijzigen maar model moet naar een consistentie worden gebracht. We hebben daarnaast besloten de werkversies op GitHub te zetten. Dus volledig open te maken. Dat betekent dat we daarnaast de werkelijke content met toelichting op wat de werkelijke wijzigingen zijn zullen communiceren/publiceren. We hebben ook al bedacht hoe we dat gaan doen.

Extra belangrijk om te melden dat de alignements belangrijker worden. We moeten dit formeler maken doordat het machine interpreteerbaar gemaakt moet worden. Daarmee worden we voldoende toekomst bestendig en komen we in rustiger vaarwater. We proberen zo veel mogelijk te integreren maar het lukt niet allemaal om dat samen te voegen. Dus tussenstap nodig door vertalingen te maken (plan B).

[Erik]: stop met plan B. Dat gaat niet. Geen dubbele standaarden.

[Marien]: Ik wil voorstellen om de 2024 versie wat meer traditioneel te testen. Gezien de tijd lijkt me dit realistischer. Haal nog meer van de markt op is het advies voordat je de release doet.

[Rik]: Dit is de enige release waar we zelf nog aan zet zijn. Daarna meer markt gedragen. Er komt nog wel een consultatie periode.

[Sietze]: Klanten wachten op 2024 omdat we wat belooft hebben. SL hebben daar dus "last van".

[Rik]: Laten we het goed doen!

→ **Actie CROW:** CROW zal de toelichting naar Software Leveranciers sturen over hoe dat werkt om de candidate releases te bekijken. Dat staat nu in GitHub.

6. Rondvraag

Er waren geen punten voor de rondvraag.

Actielijst

Actienr.:	Actie:	Door:	Status:	Op actielijst sinds:
1.	Verkennen wat CROW kan doen om richtlijnen te geven bij de aanbesteding van IMBOR	CROW	Nog uitwerken na standpunt waar is IMBOR voor.	22-09-2022 en 14-05-2024
2.	Toelichting sturen voor het bekijken van kandidate releases	CROW (John Joosten en Rik Opgenoort)	Nog maken.	14-05-2024
3.	Beheerplan toelichten	CROW (John Joosten)	Moet nog worden vastgesteld	14-05-2024
4.	CROW plant bezoeken aan gebruikers van IMBOR en neemt dit mee in het beleid/visie. Terugkoppeling volgt naar Software leveranciers.			14-05-2024
5.	Eenduidige visie op IMBOR en communicatie oppakken	CROW breed	Discussie wordt gepland	14-05-2024
6.	Organiseren workshop voor IMBOR 2024	Actie CROW en Unafact	Loopt.	04-10-2023
7.	Rol van deze klankbordgroep softwareleveranciers verder uit te werken. Ook hoe er samengewerkt wordt met de klankbordgroep softwareleveranciers voor GWSW, en ook wat de relatie is met de nog op te richten Gebruikersgroep IMBOR	CROW	Wordt uitgewerkt in het nieuwe beheerplan IMBOR.	21-12-2021
8.	Roadmap releasebeleid IMBOR opstellen	CROW	Wordt uitgewerkt in het nieuwe beheerplan IMBOR.	21-12-2021

9.	In het CROW IMBOR-team bespreken hoe snel de certificering opgepakt zou kunnen worden	CROW	Opnemen in Roadmap	21-12-2021
10.	Procedure voor kiezen voorzitter klankbordgroep uitwerken	CROW	Pas na actie 1	21-12-2021
11.	Aangeven of behoefte is aan een presentatie van CROW over impact IMBOR 2022 op software en over toekomstvisie IMBOR/BORIUS	Allen	Aanbod van CROW blijft voorlopig geldig	21-12-2021
12.	Opstellen van afwegingskader voor prioritering Stuurgroep	CROW	Wordt anders ingevuld. Wordt uitgewerkt in nieuwe beheerplan.	19-04-2022
13.	CROW gaat in gesprek met andere partijen (RIONED, BIM-loket, GeoNovum Geonovum, VNG, BZK) over de koers die we gaan varen voor het delen van data.	CROW	Loopt.	22-11-2022
14.	Lijst opstellen met 'kleine' wijzigingen die zijn doorgevoerd in IMBOR in de afgelopen periode.	Jochem Mollema en Rik Opgenoort.	Vervallen	22-11-2022
15.	Uitwerken hoe CROW omgaat met nieuwe versies van IMBOR.	CROW	Nog uitwerken. Wordt onderdeel van het nieuwe beheerplan	22-11-2022

Uitgevoerde acties actielijst

Actienr.:	Actie:	Door:	Status:
1	Overleggen inplannen met softwareleveranciers. Rik Opgenoort (CROW) inventariseert wie vanuit CROW kan aansluiten bij deze overleggen.	Rik en John (CROW)	Gereed. 14-05-2024

Besluitenlijst

Besluitnr.:	Besluit:	Door:	Status:
1.	Verslagen van bijeenkomsten van Klankbordgroep softwareleveranciers (inclusief besluiten en adviezen) worden zonder anonimiseren van namen online gepubliceerd.	Klankbordgroep Softwareleveranciers	Besluit genomen op 19-04-2022

Lijst adviezen van Klankbordgroep softwareleveranciers aan CROW

Adviesnr.	Omschrijving	Datum	Status
1.	Behoeftte aan een uitwisselformat	21-12-2021	Wordt geen format maar een best practice hoe dit kan via RDF
2.	Behoeftte aan een Roadmap en versiebeheer	21-12-2021	
3.	Ontwikkeling richting LinkedData en federatief datastelsel	21-12-2021	
4.	Streef naar sterke semantische aansluiting op IMGeo, SOR en GWSW	21-12-2021	
5.	Breng in het beheerproces IMBOR een lijn aan tussen de Klankbordgroep softwareleveranciers en de Stuurgroep	19-04-2022	
6.	Vertegenwoordiger uit de Klankbordgroep softwareleveranciers dient plaats te nemen in de Stuurgroep.	19-04-2022	
7.	Houd het aantal verbeteringen op de 'inhoudelijke lijn' van de Roadmap beperkt.	19-04-2022	
8.	Wens is dat standaarden aan elkaar worden verbonden.	22-11-2022	
8.	Wens is dat standaardenbeheerders (CROW, RIONED, BIM-loket, GeoNovum) een gezamenlijke koers gaan varen voor het delen van data.	22-11-2022	